

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Молодий Комуніст

ІМ. ДІДЧИЖЕВСЬКОГО

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ (МДС)

Виходить з 5 грудня
1939 року

№ 29 (4108).

СУБОТА

7

ЛИПНЯ
1990 р.

Ціна 8 коп.

О, ФЕМІНА!..

Фотографує
Василь ГРИБ

ДІВ. 6—7 стор.

«Жигулі» для Нижників

Щоправда, за власні гроші, але все-таки позачергове право на купівлю «Жигулі» виборов Володимир Нижник, який вийшов переможцем конкурсу «На краще обійстя молоді сім'ї» в Ульяновському районі.

Цікаво і те, що в конкурсі, ініціатором якого в себе на місці був Ульяновський райком комсомолу, брала участь одна сім'я Нижників. Але не подумайте, що, мовляв, один був

у конкурсі, то йому і приз. Зовсім ні.

Справа в тому, що ця сім'я виконала всі умови соціалістичного змагання. І якою прискіпливою не була конкурсна комісія, куди входили компетентні й авторитетні люди, вона визнала, що все гаразд.

Нижники виростили й продали продукцію п'яти видів на суму понад десять тисяч кар-

бованців. Цифри нічого не говорять: як не було м'яса в магазинах, так і нема, але не в цифрах справа. Справа в людях: мають бажання — працюють. А праця, як бачимо, охочується. Тож поспішіть, конкурс триває і не лише в Ульяновському районі, а в області.

Ю. ЯРОВИЙ.

Ульяновський район.

Для корюнівського краю, що на Чернігівщині, як і для сусідів із Росії, Білорусії, чорнобильський вибух став початком великої біди і численних людських трагедій. Невблагання радіаційна хмара смертельним покривалом оповила щедри українські поля, отруїла воду, землю, повітря — саме життя. Випущений із пляш димин залишив за собою свіжі могили, покинуті хати, ударив по найнезахищенішому — дітях.

Тисячі їх лікуються зараз в санаторіях і клініках країни, за кордоном. А з початком шкільних канікул ще десятки тисяч у супроводі дорослих вирушили із небезпечної зони в оздоровчі табори, розкидані по всій республіці. Приїхали вони і на Кіровоградщину.

Більше ста корюнівських хлопчиків і дівчаток відпочивали під час першої зміни у таборі «Сосновий бір», що на околиці обласного центру. Саме до них 22 червня — у день початку важкої і кровопролитної війни — завітав її учасник Петро Михайлович Гребенюк, котрий в роки воєнного лихоліття визволяв чорнобильський край від німецьких загарбників. Через його життя буремним вихором пройшла війна, через життя цих дітей ворог іще страшніший і підступніший — бо невидимий.

Були в той день традиційні квіти ветеранам (разом з П. М. Гребенюком перед вихованцями табору виступали учасники Великої Вітчизняної С. А. Юрченко та В. І. Сіренко, котрі працюють тут же, в таборі), були воєнні спомини. А потім сталося маленьке диво. Дітей запро-

сили в ідально, до на них чокали морозиво, печиво і цукерки. Вони були особливо смачними, бо привіз їх хлопчикам і дівчаткам П. М. Гребенюк. Від усієї душі, від усього серця. Аби побачити радісний блиск в їхніх очах, почути щасливий сміх.

Сивоколий ветеран знає, як важко бути далеко від рідного дому. Нехай же подароване ним скромне частування залишить у дитячій пам'яті добру згадку від гостин на нашій кіровоградській землі.

На знімках: учасники Великої Вітчизняної війни С. А. ЮРЧЕНКО, П. М. ГРЕБЕНЮК, В. І. СІРЕНКО — гості вихованців оздоровчого табору «Сосновий бір» фотографія на пам'ять.

Фото О. ГРИБА.

НА КРИТИЧНОМУ ЕТАПІ

На запитання редакції «Молодого комуніста» відповідає делегат XXVIII з'їзду, завідувач відділом організаційно-партійної і кадрової роботи Кіровоградського обкому Компартії України В. Д. БАБІЙ.

1. Як Ви оцінюєте підсумки XXVIII з'їзду Компартії України?

ВІДПОВІДЬ: Детальний аналіз роботи з'їзду ще попереду. Та й, мабуть, нову якість у розуміння, оцінку форуму комуністів України внесе XXVIII з'їзд КПРС. Але вже тепер можна із впевненістю стверджувати, що XXVIII з'їзд Компартії України пройшов у дусі ленінських традицій, під знаком партійної критики недоліків і конструктивних пропозицій щодо їх подолання. Делегати з'їзду дуже гостро відчували тягар відповідальності, який лягав на них за прийняті рішення. Мо- ва йде не стільки про внутрішні справи, скільки про долю народу України. В умовах політичного плюралізму, коли різні політичні сили пропонують свої шляхи виходу з кризи, в якій знаходиться наше суспільство, з'їзд продемонстрував вірність комуністів республіки соціалістичному виборові, комуністичній ідеї. У цьому, на мій погляд, основний підсумок з'їзду.

2. На з'їзді було лише 33 молодих делегати із 1696-ти. Один з них, Сергій Тигипко, прямо заявив, що при такому ставленні до комсомолу партія неодмінно розвалиться; вона, по суті, стає самозвичкою. Ваша думка?

ВІДПОВІДЬ: Незважаючи на категоричність та-

кої заяви, я згоден з її автором. Дійсно, останнім часом наша партія мало уваги приділяла своєму поповненню за рахунок молодих людей, ми, по суті, не те що відмежувалися, а не зустрілися, як раніше, в процеси, що проходять в молодіжному середовищі, і в комсомолі зокрема. Справа, мабуть, не в кількості молодих делегатів з'їзду, хоча вже одне це дуже важливо, а в розумінні партією проблем молоді, постановці їх перед Радами народних депутатів й у вирішенні цих проблем. Наш з'їзд з цього питання прийняв відповідну резолюцію. Крім цього, було визнано необхідним увести до складу ЦК партії десятих молодих комуністів, які працюють в комсомолі республіки.

3. У виступі на з'їзді Є. В. Мармазова прозвучало сакральне питання: «Хто відповідає?». Очевидно, кожен з нас має в цьому покаятися!

ВІДПОВІДЬ: Перепрошую, але, ставлячи так питання, Євген Васильович мав на увазі не каяття в якихось там гріхах. Ні, мова йде про відповідальність за помилки, допущені партією вже на етапі перебудови. Можливо, я в чомусь і повторюю, та все ж хочу наголосити, що нашому поколінню комуністів не потрібно каятися за чужі гріхи. А от шляхів виходу із ситуації, яка останнім часом склалася в країні, довкола партії, нам необхідно шукати, притому — найактивнішим чином. Вважаю, що XXVIII з'їзд Компартії України досить чітко й предметно заявив якраз про

такі наміри комуністів республіки.

4. Чи можна стверджувати, що рішення XXVIII з'їзду Компартії України матимуть визначальний характер для діяльності партійних організацій області?

ВІДПОВІДЬ: Якщо мати на увазі самостійну Компартію України в складі КПРС, то, дійсно, в значній мірі це так. На своєму з'їзді ми були єдині в необхідності ідеї та організаційної єдності партії. Орієнтиром для партійних організацій повинна стати позиція з'їзду стосовно інших політичних сил, партій: конструктивний діалог, спільна робота в ім'я консолідації суспільства, але за умови спільності мети. Це, до речі, підкреслено в доповіді ЦК; ми розглядаємо консолідацію в діалектичній єдності з політичним розмежуванням. У зв'язку з цим важливим для партійних організацій є висновок з'їзду про необхідність докорінного переосмислення й піднесення на значно вищий щабель політичного навчання комуністів, цю роботу слід пов'язувати з процесами реформування партії, політичними змінами в суспільстві.

Але визначити долю партії на критичному етапі суспільного розвитку має все ж таки XXVIII з'їзд КПРС.

І. І. АРДЕЛЯН, делегат XXVIII з'їзду КПУ, головний лікар обласної лікарні.

1. По тому, як проходив з'їзд, як виступали делегати, і який був у них настрій, зрозуміло — основні підсумки будуть після його другого етапу

у вересні—жовтні. На першому було дано можливість виступити майже всім бажаним. Люди зверталися до ЦК, до уряду, закликали щось робити, аби не погіршувалося становище радянських людей. Були і досить критичні виступи на адресу ЦК КПУ, котрий не захищає Україну від союзних міністерств, які зробили нашу Радянську Україну сировинним придатком. Набудували багато потужних заводів, фабрик-гігантів, збиткових для України. Перепрофілювати зараз їх досить важко, там працюють десятки тисяч людей і їх треба десь алаштувати.

2. Заявив це не тільки представник комсомолу. Були подібні виступи з місць і на секціях. Справді, без зв'язу з молоддю будь-яка партія не має майбутнього. Комсомол був резервом партії, так воно було і є. Багато делегатів це підтримують. На з'їзді прийняли ухвалу надати 10 мандатів комсомольцям, які представлятимуть комсомол у ЦК Компартії України. Трьох обрали відразу, а ще сімох оберуть самі комсомольці. Аби не вийшло тільки, як у військово-вих. Від армії в ЦК авійшло 12 генералів і жодного молодшого офіцера чи прапорщика, хоча й вони були делегатами з'їзду. Це, звичайно, нездорова тенденція.

Гостро піднімалося питання і про те, що на з'їзді мало колгоспників і робітників. А партія ж в основному складається з робітників, селян і трудової інтелігенції. Скажу прямо, активніше вела себе на з'їзді молодь, ніж представники стар-

шого покоління. Це було видно з роботи секцій. Молодь збиралася в перервах обговорювати болючі питання, вносила резолюції і було видно, що вона зацікавлена в перемінах, позбавлена зайвої обережності, типу аби щось не сталося. Молоді були більш прямі і відверті.

3. На з'їзді говорили, що зараз кожен шукає відповідь на теорему з трьома невідомими: що трапилось, хто відповідає і що робити?

Що ж трапилось? Та система, яка існувала, не може далі обманювати людей. Хто відповідає? Відповіла сама система. Її зараз просто міняють. Це досить тяжко нині для наших людей. Може, міняють не завжди обдуманно, адже люди повинні мати впевненість, що завтра жити не стане гірше.

Що робити? Працювати. Тільки тоді щось може бути, коли кожен буде на своєму місці. Кругом люди працюють погано, не знають на кого. Працой не працюють, а заробиш ту саму зарплату. В медицині вже є страйки. Як можна? Думаю, так довго тривати не буде. Демократія повинна бути, але треба, щоб була дисципліна, підпорядкованість. На ідеях далеко не підеш. Наприклад, виступав секретар ЦК по ідеології і казав, що ніяка ідеологія не може пояснити людям, чому немає мила.

Вдало і конструктивно виступив наш перший секретар обкому партії. Не боячись, сказав те, що думає. Вважаю, правильно міркує одна оренда-

торка, яка виступила із закликком припинити штурм обкомів Компартії і братися за штурм ферм. Є надія, що в цьому році хоч зупинимо погіршення умов життя народу. Але якщо кожен не відчуватиме особистої відповідальності, то нічого не буде. Газети вашій бажано більше сміливості, не бійтеся, але будьте об'єктивними. На вулиці перед столичним палацом «Україна» бачив таке: дівчинка років 9—10 тримає лозунг «Дайте мамі роботу». Ну, хто ж не дає їй роботи і навіщо дитину втягувати в це. Ми з неї вже замалку робимо ворога Радянської влади. Ідучи з автобуса до залу засідань, скільки доводилося чути викриків і образ. Не знаю, як хто, а я працюю з 1962 року, стараюсь. Але ж не могли мільйони комуністів бути поганими. Ярлик чіпляти на всю партію не слід. Звичайно, вона повинна визнати, що не так все було. Комуністів, які в партії тільки заради привілеїв, ми повинні позбутися. Користі від них для партії ніякої.

4. Рішення — це просто як документи до дії, а вирішальне значення вони матимуть, коли люди повірять в партію, коли вона поверне собі авторитет. Якщо партія перебудується так, як записано в рішеннях з'їзду, то люди повірять. Бо поки що в нас, це єдина сила. І хоч партія уже багато, та одне діло говорити, інше — щось робити. Комсомол зараз іде попереду партії, бо на ньому менший вантаж відповідальності за справи минулі.

НЕ ЗНАЮ, повірите чи ні, а торік ми викинули на смітник півмільйона штук курячих яєць. Будьякій людині здоровим глуздом важко збагнути, як можна так просто взяти і викинути на вітер, скажімо, 35 тисяч карбованців. На жаль, це була жорстока реальність. Правда, з нею в нашому колгоспі миритися не стали. Почали шукати ринок збуту. На Кіровоградщині, та і в республіці — перевиробництво курячих яєць. Особливо елітних нікуди дівати, вони скоро псуються. В останні роки доводилося за півціни продавати на ринках Одеси, Миколаєва, Кривого Рогу, Первомайська. Замість 70, збували по 40 копійок за десяток. А вже сьогодні вийшли на зовнішньоекономічну орбіту і всю надпланову продукцію експортуємо за валюту. Тепер кури нашого колгоспу несуть нам... долари. Добитися цього було непросто. Бюрократичний апарат центру ще великий і могутній, здаватися не хоче. Після того, як облвиконком надав нашому спецгоспу по вирощуванню птиці право виходу на зовнішній ринок, три місяці(!) шукали інфірму, яка б згодилася купувати курячі яйця. Нарешті ми знайшли і підписали контракт.

Будь-яку сировину фірма не бере. Потрібна хімічно «чиста» і кондиційна продукція. Представлені нами зразки пройшли ретельну перевірку і одержали схвальну оцінку. Мінеральних добавок при вирощуванні курей-несучок не застосовуємо. Постійно контролюємо якість яєць. Плануємо налагодити виробництво дитячого харчування. Тому продукція, самі розумієте, (і зерно, і яйця, і молоко), у нас «чиста».

Називати фірму не буду, це поки що невелика комерційна таємниця. Скажу тільки, що знаходиться вона в Західній Європі і за минулий рік переробила і реалізувала продукції з яйцесировини на суму 36 мільйонів доларів. Наш контракт не такий великий, всього більш як на 100 тисяч доларів. До того ж третину від цієї суми забирає держава. Довелося знову кланятися Москві, аби Рада Міністрів СРСР дала дозвіл на бартерні зв'язки. (Наша республіка й досі в цьому плані безправна, валюту тримає і розподіляє центр). Ми їм товар — вони обладнання і центр тоді нам нічого не треба сплачувати. Не хочемо весь час бути якимось сировинним придатком інфірми. Набагато вигідніше торгувати переробленою продукцією. Чекаємо рішення уряду Союзу, а час покаже.

На сьогодні інфірма ми вже продали 3 мільйони штук яєць, недавно завантажили ще дві машини. Хочемо розширювати зв'язки. Партнери очолюють зустрічі. Запрошують приїхати, познайомитися з технологією переробки яєць та інших видів сільськогосподарської продукції. Пропонують лінії для переробки продуктів тваринництва. Після живих поїду до них прицінюватися, що краще придбати. Вдома

роботи — непочатий край. Хоча за 4 роки мого головування, люди кажуть, стало набагато краще і в колгоспі, і в селі Кетрисанівці, і самі колгоспники потроху змінюються. До цього в селі за 10 попередніх років не було збудовано жодного кілометра дороги з твердим покриттям, увесь цей час «будувалися» дитсадок, 15 років стояло в планах будівництво школи, 32 роки — спорудження лазні. Тепер щороку здаємо 7 кілометрів доріг з твердим покриттям, 4 житлових будинки, побудували дитсадок на 140 і середню школу на 392 місця, бензозаправку для жите-

для молоді умови, умови... А треба, щоб і молоді сама працювала над створенням цих умов. На першому місці повинна бути праця, потім — відпочинок. Хоча я за те, щоб людям було де відпочити. Щоб зацікавити молодь — старе приміщення школи передали під мотоклуб. Його відвідує близько 30 чоловік. Це в основному старшокласники і частина вихованців. Закупили для них 7 мотоциклів, 4 картинги, купимо ще 5 важких мотоциклів. Організовує роботу мотоклубу кандидат у майстри спорту по мотогонках Олександр Іванович Кри-

санівку навіть не внесли в план газифікації на наступну п'ятирічку. Не все під силу господарству, хоч останнім часом і поліпшили своє фінансове становище. Із збиткового за останні 4 роки стали прибутковими. У 1986 році рентабельність була мінусова, в 1987 році одержали 200 тисяч карбованців чистого прибутку, в 1988 році — 700 тисяч карбованців, а в минулому більше мільйона. Відповідно, помітно зросла заробітна плата колгоспників. У механізаторів торік середня зарплата була 370 карбованців, у доярок — 350, у шоферів — 230, а в птахівни-

на кожен карбованець виробленої продукції ми платили 1 карбованець 26 копійок зарплати. У 1989 році цей показник був 56—57 процентів. Тобто наближаємося до оптимального завдяки новим формам організації оплати праці. Та головне, що помінялося саме ставлення людей до роботи. Я не можу сказати, що всі зрозуміли: колгоспне — це моє особисте. В душі кожного поки що переважає інше: колгоспне — це наше, а значить нічий. Нове принаймні змушує людину відчутися, що колгоспне — це і моє. За рік-два в цьому остаточно переконати неможливо, бо перед цим десятиліттями у селянина відбирали оте «моє».

Відрядно, що люди починають потроху освоювати економічну грамоту. Раніше в тваринництві ніхто не знав ціни кормів. Доярку це не цікавило. Ніхто не знав, що таке собівартість, валовий прибуток. А тепер кажуть, що корми дорогі, давайте економніше їх витратити. Чому торік механізатори 2-ої тракторної бригади на 60 гектарах цукрових буряків обійшлись без затрат ручної праці? Бо весною побачили, що посіви такі, що можна обійтися без сапи. Раніше на це не звернули б уваги, хіба сказав би щось один одному. Поставили б туди людей сапати і віддачі не було б ніякої, тільки невиправдані витрати. А так 11 тисяч карбованців механізатори заощадили і все пішло на зарплату в кінці року. Заощадив — одержуй. Немала заслуга в цьому молодого спеціаліста Василя Миколайовича Абрамця, на якого завжди можна покластися — не підведе. Він мій ровесник — ледве за тридцять, але ще й не вік Ісуса Христа. Торік був бригадиром 2-ої тракторної бригади, а тепер працює агрономом-обліковцем. В цьому році почин підтримано і без затрат ручної праці на 90 гектарах оброблятимемо цукрові буряки.

Всюди впроваджуємо саме нове і прогресивне, і в рільництві, і в тваринництві. Бобринеччина — це по суті Таврія, а нас мало із року в рік випадає опадів, і тому поступово переходимо на широкорядну технологію вирощування сільськогосподарських культур.

Маємо сад. Останні три роки його беруть в оренду пенсіонери. Сад повністю окупляє себе, незважаючи на те, що виконуються повністю плани. Надпланову продукцію нікуди. Надія тут тільки на зовнішньоекономічні зв'язки і суттєве обладнання для переробки фруктів. В тваринництві — теж впроваджуємо все передове. Займаємося голштинізацією нашої червоної степової породи корів. Недавно ми із зоотехніком були на аукціоні в Києві і купили 64 голови найкращої породи в республіці голштинфрізієв. Хочемо тепер зробити племінну ферму і через два роки самим приймати участь в такому аукціоні, поліпшувати фінансовий

стан господарства. Зараз нам дуже заважає монополізм відомств. Є офіційні дані, що за останні 25 років ціни на вироби промисловості підвищилися в 5—7 раз, а на сільськогосподарську продукцію — в 2 рази. Тобто нам нині потрібен не той перехідний, керований, а справжній ринок. Коли колгоспи будуть самі вирішувати, скільки й чого виробляти та продавати, а ціни буде диктувати ринок. З насиченням його ціни падатимуть. Уряд тільки говорить про ринок, але нічого конкретно не робить, хоч єдиний вихід у нас — ринкова економіка. Буде тяжко і, щоб врятувати руку, краще відтяти палець.

С. БЕРГЕР,
голова колгоспу імені
40-річчя Жовтня,
Бобринечський район.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Таких, як Сергій Бергер, сьогодні небагато. Не тому, що серед наших молодих сучасників таких немає зовсім, а тому, що молоді досить важко себе реалізують, хоч і «молодим» везді у нас дорога...

Сергію 31 рік. Вже чотири роки головує в рідному селі, (до речі, в рідні наймолодший голова колгоспу в районі). За цей час збиткове господарство вивів у рентабельне, навіть вийшли на міжнародний ринок. Сьогодні на експорт йде поки що вироблена понад півтонни сировини, а завтра вже будуть продавати в себе і за кордон перероблену і готову продукцію. Колектив Сергія Бергера головним вважає поліпшення соціального розвитку села, покращення умов і організації праці та відпочинку, впровадження передових технологій у виробництво. За 4 роки, наприклад, навчилися вирощувати і збирати досить непогані врожаї перспективної, високобілкової і такої незамінної замістом амінокислот культури, як соя. Урожай її в 10 центнерів з гектара рівнозначний 40 центнерам пшениці на круг. Найбільше сої в області вирощує С. Бергер і має високоякісні корми.

В непростих умовах доводиться вирішувати кадрову проблему. Уявіть собі — село Кетрисанівка знаходиться на трасі Київ — Миколаїв і на території сільської Ради «конкуренція» чимало, аж 7 організацій! Працює там 150 сільчан, а в колгоспі — 435. В господарстві ще не вистачає механізаторів, а в Кетрисанівському відділенні райсільгоспспілки їх працює 15 чоловік, а «авторотів» райсільгосптехніки — 10, 43 — в філіалі РТП і 15 — в сільському споживчому товаристві. Це в основному молодь. Проте, з кожним роком колгосп поповнюється молодими працівниками й спеціалістами, дехто повертається в рідне село.

Отаким він, Сергій, чи то пак, Сергій Володимирович Бергер. І таке його господарство. Словом, більше треба довіряти молоді, і більше буде таких сучасних господарств.

КУРИ НЕСУТЬ... ВАЛЮТУ

лів села. На кошти колгоспу відремонтовано церкву. Треба, щоб людина хоч в щось вірила і якщо вона бажає ходити до церкви, то я вважаю, немає тут нічого поганого. В перспективі будуватимемо новий будинок культури і музичну школу.

Можливо, запитаете, для кого це все? Та я й тут буду оперувати цифрами і фактами. Скажімо, за 4 роки в колгоспі залишилося працювати 40 молодих людей. Цифра неабияка, але недавно зробив аналіз по дитсадку і школі, то, виявляється, групи і класи потроху збільшуються. Якщо так піде, то за кілька років близько половини молоді залишатиметься працювати в колгоспі. Радісно на душі, що цей процес почався і село молодіє.

Ми створюємо умови для того, щоб молодь залишалася в селі. Хоча останнім часом тільки й говоримо: треба робити

венко. Молодь тягнеться, з бажанням навчається цим видам спорту. Для молодих купили відео. Є своя відеотека. Трохи лишається молодь на селі. Але треба багато працювати над поліпшенням умов праці. Це насамперед благоустрій ферм, тракторних бригад. У нас все повністю механізоване, ручної праці, як такої, немає. За два останні роки добре впорядкували ферми. Доярки працюють у дві зміни, виходять на роботу через день. Молода дівчина на фермі повинна ходити в капцях, а не в чоботях. Ми до цього наближаємось. Зрештою, сільська жінка повинна почувати себе жінкою, а не рабиненою домашнього чи колективного господарства. В цьому плані однією із головних є проблема газифікації села. На жаль, майже все доводиться робити власними силами. Скажімо, в районі Кетри-

— 220 карбованців. В чому ж секрет, що у минулому році, в порівнянні з попереднім, заробітна плата механізаторів зросла в середньому на 150, а в доярок на 100 карбованців? А секрету ніякого немає. Ми одними з перших в області і самі перші в районі три роки тому перейшли на нові форми організації і оплати праці. Спочатку це був бригадний підряд, а останні два роки діють орендні відносини. Оплата праці всім йде від валового прибутку. Люди почали відчувати на своїй зарплаті не тільки кількість і якість виробленої продукції, а й те, якою ціною вона виробляється. Тобто йдеться про собівартість. Раніше доярка, механізатор і спеціаліст одержували зарплату не від собівартості продукції. Нині це враховується. Процент зарплати у валовому прибутку, наприклад, в 1986 році становив 126 відсотків. Тобто

Майса ПОГРІБНА завідує Омеляниною бібліотекою-філіалом Онуфріївського району, веде клуб молодого виборця. За активну роботу по обслуговуванню населення вона нагороджена грамотою відділу культури районного комітету.

Фото В. МИЛОСТЮКА.

СЛОВАМИ І ГРІШМИ

У роки застою лозунг «Усе — для дітей» ніяк не підкріплювався ділом. Турбота про них відкладалась на невизначений час. Слова милосердя і співчуття звучать із високих трибун і сьогодні. Та, на жаль, часом, ще й тепер залишаються красивими словами, не більше.

По-іншому розуміють турботу про дітей працівники Кіровоградського приймального-розподільника для неповнолітніх. Мешканці міста знають цей заклад, що по вулиці 40 років Перемоги. Чимось нагадує він іззовні старозинний замок. Гарна споруда, нічого не скажеш. А от всередині... Ні, не можуть перебувати сьогодні в таких умовах діти, яких доля й так обділила. Та де взяти кошти на капітальний ремонт приміщення, на придбання так необхідних тут м'ячів, шахів тощо? Матеріальні можливості приймального обмежені в силу того, що він утримується за рахунок бюджетних асигнувань.

Отож, не чекаючи допомоги і акцій зверху, працівники приймального, розраховуючи на власні сили, перейшли до активної діяльності. Знайшли й помічників. Значну матеріальну допомогу надали йому обласне відділення Радянського фонду миру, архієпископ Миколайський і Кіровоградський отець Василій, кооперативи «Інформатика», «Нива», «Шлакоблок», «Фотон». Це — дозгождання, а головне конкретні прояви турботи про дітей.

Хлопчики й дівчатка, котрі потрапляють сюди, — говорять начальник приймального-розподільника В. Н. Кривий, — для нас, перш за все, — діти, а потім уже правопорушники. Не з доброго дива з'являються вони тут, чимало з них за своє коротке життя бачили таке, що їм не треба було бачити. Горі-батьки та інші «вихователі», штовхнувши дитячі радощі і безтурботні забави, підлітків на шлях злочинності й бродяжництва, «украли» у них звичайні дитячі радощі і безтурботні забави. Ми повинні дати їм відчуття себе дітьми, такими ж, які ходять вулицями Кіровограда за стінами цього казенного дому.

Колектив приймального-розподільника та інспекція в справах неповнолітніх УВС обласного комітету щиро адяч-ні асім, хто надав йому матеріальну допомогу. Особливу подяку висловлюємо отцю Василію, який пожертвував значну суму для дітей і асіля-ко підтримує програму благодійності.

Досить самих слів! У суспільстві повинна бути створена така атмосфера, в якій на ділі був би забезпечений пріоритет турботи про дітей, а милосердя, підкріплене бажанням і вчинками громадян, стало б діючим законом нашої країни.

Попереду у нас ще багато справ, важливих і невідкладних. І всім нам для їх успішного вирішення потрібно стати добрішими, милосерднішими, гуманнішими.

Т. ПОДАШЕВСЬКА.

Істина встановлена

ЗАПИТУЙТЕ —
ВІДПОВІДАЄМО

«Ми з дружиною пенсіонери, — писав до редакції мешканець Знамен'янки М. Черновол, — Дочка у нас — інвалід з дитинства, зараз їй 36 років. Вона інвалід 2-ої групи. До цього часу одержувала 40 карбованців пенсії, з 1 січня цього року їй добили 10 карбованців — стало 50. У постанові Верховної Ради СРСР аказувалось, що інвалідам з дитинства 2-ї групи буде виплачуватись пенсія у розмірі прожиткового мінімуму — 70 карбованців.

Допоможіть встановити істину».

Редакція надіслала цього листа завідувачу обласним відділом соціального забезпечення А. Г. МАЛОМУ. Ось що він нам відповів:

«...Пенсія Оксані Черновол, 1953 року народження, спочатку була призначена у розмірі 16 карбованців, з 1 січня 1980 року збільшилась до 25, а з 1 січня 1987 року — до 40 карбованців на місяць.

Згідно із Законом СРСР від 1 серпня минулого року інвалідам з дитинства 2-ї групи розмір допомоги з 1.01.1990 року збільшений до 50 карбованців. У такому ж розмірі була встановлена пенсія і дочці автора листа.

Після одержання постанови Ради Міністрів СРСР № 181 від 6 лютого цього року сума призначеної допомоги Оксані Черновол з 1 січня нинішнього року буде збільшена до 70 карбованців на місяць».

НЕ ТРЕБА НАМ РОЖЕВИХ ОКУЛЯРІВ

Пам'ятаю, в середині 60-х років продавалась триколірна плівка для телеприймачів. Вчепив її поверх екрану і мавш «кольоровий» телевізор. Жалюгідне це було видоцище — рожеві обличчя, зелена вода, блакитні будинки...

Біда, що й досі нам пропонують подібне, аби дивилися на світ крізь рожеві окуляри. Та шахтарі люди прямі і не терплять фальші. Відразу відчули її, коли вугледобувні підприємства масово почали переводити на госпрозрахунок. Адже ми знали, що вугільна промисловість планово-збиткова і при існуючих мізерних цінах на вугілля, відомому диктаті та з багатьох інших причин такий перехід неможливий. Та наказ було підписано. Насильницький і формальний госпрозрахунок тільки розділяв людей. Як і в роки застою слова знову розійшлися з ділом. Скажу відверто — серед інших причин, які привели до страйку шахтарів у липні 1989 року, вищеназвана займає не останнє місце.

Ми хотіли перемін і чекали правди. Але цього не сталося і ми вийшли на площі. Проте навіть у той складний момент з шахтарями не були до кінця відвертими. Коли перша страйкова ейфорія пройшла, гірники були згодні піти на компроміс. Як на мене, конструктивна розмова за великим рахунком так і не відбулась. Підписавши відому 608-у постанову, побудовану загалом на безвідповідальних обіцянках, нас повернули в забой. Та фальш і неправда, як би не маскувались, таки вийшли «на-гора» і шахтарі пішли до М. І. Рижкова. Тепер чимало пунктів і строків 608-ї постанови переглянуто. Нарешті всі повернулися до проблеми лицем, але відчуття незадоволеності у шахтарів залишилося. І не тому, що в постанові щось не так. Неприємно, що нас знову намагались обдурити.

Та хіба тільки нас. Візьмемо гучне перебудовне гасло: «До 2000 року — кожній сім'ї окрему квартиру!». З першого дня від його проголошення всі розуміли, що це утопія. Тим часом засоби масової інформації, чітко дотримуючись заданого курсу згори, переконували нас, що до 2000 року в країні забудуть про черги

на житло. Сьогодні рожевий туман розвіявся і навіть у верхах визнають, що ця програма нереальна.

Треба згадати і трагедію Чорнобиля. Страшну правду про неї ми почали визнавати тільки через чотири роки.

З обуренням, якщо не сказати різкіше, пригадую, як під прагматичним гаслом боротьби з пияцтвом та алкоголізмом вирубувались цілі плантації відбірних сортів винограду в Криму та Молдавії, на десятки мільйонів карбованців нищилось нове устаткування для спиртаводства. Нас запевняли, що це правильна політика, та навіть із глибокого забою шахтарі бачили, що це помилка, що боротьба із «зеленим змієм» не повинна вестись варварськими методами, йти шляхом заборон. Насамперед треба піднімати культуру нашого народу. Сумні результати антиалкогольної кампанії відомі, визнано помилки. Але нам від цього не легше, тепер тільки з більшою недовірою дивимось на наш уряд.

Ні, не той нині забитий шахтар, яким був раніше, до революції. Він хоче, щоб з ним були на рівних і говорили всю правду. Якою б гіркою не була, вона краща за солодку брехню. Ми можемо відрізати чорне від білого, у всьому розібратися самі і не треба нам надягати рожеві окуляри.

Зарез все частіше можна почути розмови про довіру урядові. На мій погляд, довіря заслужує тільки той уряд, який крім всього іншого, повністю довіряє своєму народові. На напігласності і напігравді не можна закладати фундамент нового дому. Потрібна стопроцентна правда. Та чи почують мій заклик?

Зарез переживаємо глибоку кризу в економіці і в політиці. Однак я, як і багато моїх товаришів по роботі, вірю в зміни на краще. Прогресивні процеси будуть посилюватися. Про це свідчить і публікація цього матеріалу, який у роки мовчання в кращому випадку повернули б автору.

В. ЧЕБИШЕВ,

гірничий робітник шахти імені Ленінського комсомолу ВО «Олександрівська».

НЕ ЧИСЛОМ, ТАК ВМІННЯМ

ШАХОВИЙ
КЛУБ «КАІСА»

Як правило, у шахових завданнях сильніша сторона має значну матеріальну перевагу. Інколи ціла армія атакує самотнього короля і створює матову ситуацію. Але, за словами відомого проблеміста С. Лойда, завдання — «це не що інше, як знаходження короткого шляху до перемоги».

Але перш ніж запропонувати вам знайти такий шлях у завданнях наступного туру, пропонуємо переглянути вірні рішення минулого туру.

ЗАВДАННЯ 1

1. Cc2! Фh1 2. Cc6X,
1. ...Cc1 2. Cc6X.

ЗАВДАННЯ 2

1. Kc2! Tb5 2. Tt5X.
1. ...Tf7 2. Kb4X.

ЗАВДАННЯ 3

1. a8C! Kpa5 2. Kpa4 Kpa4 3. Ta6X.
1. ...Kpa4 2. Tc5 Kpa3 3. Ta5X.

ЗАВДАННЯ 4

1. Kpf1! Kpd2 2. Kpf2 Kpd1 3. Kpe3 Kpa1 4. Tc1X.

А зараз пропонуємо вам нові завдання.

ЗАВДАННЯ 1

Білі: Kpf1, Tg8, Ke6 [3].
Чорні: Kpf1 [1].
Мат у 4 ходи. [4 очка].

ЗАВДАННЯ 2

Білі: Kpf4, Td1, Kf3 [3].

Чорні: Kpf2 [1].
Мат в 4 ходи. [4 очка].

ЗАВДАННЯ 3

Білі: Kpd8, Фb4, Td6, Te8, Cg2, Ke7, Kh6, n.p. e7, d5, g6. [10].
Чорні: Kpe5, Tf2, Cdt1, Cg5, Ka4, n. d7. [6].
Мат в 2 ходи. [2 очка].

ЗАВДАННЯ 4

Білі: Kpb4, Фg2, Td6, Tf8, Cc6, Ce7, Kf1, Kf7, n.p. e4, g6. [10].
Чорні: Kpf4, Фe7, n.p. d3, e3, g4, h4. [6].
Мат у 2 ходи. [2 очка].

Як завжди листи з відповідями необхідно надсилати до редакції не пізніше, ніж за 10 діб з дня публікації завдань.

Ця щелепа, відносна в одному з давніх геологічних шарів, лежить у кабінеті завідувача радіологічним відділом обласної санітарно-гігієнічної станції В. І. Чаплигіна біля підніжжя кімнатної пальми. Щелепа ця, радіоактивна. Отже, відбувається експеримент, подумав читач; але коли так, то, очевидно, Володимир Іванович експериментує й на собі? Справді, робоче місце завідувача за якимось 2-3 метри від щелепи. Але лікар-лаборант відділу В. А. Зубович запевняє, що самопожертва в ім'я науки на цей раз не відбувається. І на підтвердження своїх слів заміряє приладом СРП-60-01 радіаційний фон у безпосередній близькості від щелепи (вийшло 95 мікрорентген на годину) та на відстані двох метрів (тут фон уже був у чотири рази менший). Отже, щелепа служить у цьому кабінеті швидше ліквідаційним матеріалом для тих, хто цікавиться природою радіоактивного випромінювання... Власне, й кореспондента сюди, до радіологічного відділу, привело бажання дізнатися дещо про поточну радіаційну обстановку в Кіровограді й області. На запитання, відповідала В. А. ЗУБОВИЧ (за факсом — радіохімік).

КОР.: Валентині Андріївній, напередодні нашої розмови ви побували на сесії міськради, де піднімалися й питання радіаційної обстановки. Які ваші враження?

В. З.: На мою думку, багато депутатів драматизують ситуацію, перебільшують її небезпеку, які нібито таїть у собі нішня радіаційна обстановка.

КОР.: На чому засновано ваш оптимізм?

В. З.: Я все-таки професіонал. Нинішній радіаційний фон регулярно замірюється на території

нашої санітарно-гігієнічної станції у кількох місцях. Фонови значення у нас, як і по всій області, коливаються в допустимих нормах — від 10 до 30 мікрорентген на годину — 0,010—0,030 мілірентгена на годину. Треба сказати, що ці значення змінюються в часі на одному місці, не ка-

нас доволі напружена. Невдовзі стало відомо про використання в області на будівництві доріг щебеню та каміння, які створюють на проїжджій частині фон принаймні в 60 мікрорентген на годину.

В. З.: Дійсно, такі факти маємо. Загальноприйнятою є норма, згідно якої власний фон матеріалу не перевищує 40 мі-

фактично воно не має великого впливу на здоров'я людей.

КОР.: Редакція має достовірні дані про те, що на початку квітня на Південноукраїнській АЕС виникли певні експлуатаційні ускладнення. Чи вплинуло це на радіаційну обстановку в нашій області?

В. З.: За нашими дани-

ми переконаливо, але боюся, що наші читачі зможуть не повірити, ніби проблем немає...

В. З.: А я цього й не кажу. Просто хочу застерігти багатьох, хто приступ головного болю, погіршення самопочуття одразу приписує впливові радіації. Річ у тому, що вся її небезпека якраз в

те, аби перевести нашу службу на госпрозрахунок. Якщо це станеться, то область може взагалі залишитися без радіаційного контролю.

КОР.: Ви сказали, що дози, які одержують кіровоградці, безпечні для здоров'я, бо не перевищують норм. Наскільки науково обґрунтовані ці норми?

НЕ БІЙТЕСЯ ЩЕЛЕПИ МАСТОГОНТА...

жучи вже про різні показання в різних точках. Пояснюється це тим, що на сумарний фон впливає цілий ряд факторів: космічне випромінювання, вплив радону, техногенний фон... На згаданий тут сесії говорилось про необхідність вивчити вплив радіації на кіровоградців. Але як це зробити, якщо, крім радіаційного, діє цілий ряд інших шкідливих факторів, які мають такі самі негативні наслідки — зокрема, сприяють високому рівневі онкологічних захворювань, приміром.

КОР.: І все-таки ви не будете заперечувати, що радіаційна обстановка у

кротентген (0,040 мілірентгена) на годину (для промислового, дорожнього, будівництва поза населеними пунктами тощо). В селах Новоархангельського району Жванівка, Кальніболот та інших, приміром, фон на проїжджій частині значно вищий. Вищий він і на площі Кірова в обласному центрі, де під фундаменти будинків та для облицювання фасадів використано чимало граніту, який дає підвищення фону. Але, як уже говорилось, навіть на незначній відстані від джерела сила цього випромінювання різко знижується, так що

ми (а ми маємо пункти замірів не лише в Кіровограді, а й у районах, близьких до АЕС) — ніяких помітних змін радіаційного фону не відбулося. Обчислення показують, що навіть враховуючи негативний вплив Чорнобиля, наявність у продуктах харчування радіонуклідів (а ми їх контролюємо регулярно), кіровоградці отримують дозу за рік менше половини Бера; (саме стільки — 0,5 Бера — складає норма для населення, віднесеного до категорії Б, — тобто, такого, що підпадає під вплив радіації).

КОР.: Ви говорите ду-

іншому — у тому, що люди здебільшого не відчують її впливу, аж поки певна сумарна доза (для кожного вона своя) не викличе хворобливі зміни в організмі, скажімо, в складі крові...

Багато може запобігти шкідливому впливові радіації й підвищення санітарної культури. І, звичайно, не останнє місце в запобіжних заходах належить радіаційному контролю, а для здійснення його на найвищому рівні у нас, приміром, немає сьогодні в достатній кількості технічних засобів. Їх взагалі взяти ніде. Нині доводиться чути навіть про

В. З.: Досить сказати, що звідтоді, як сталася аварія в Чорнобилі, ці норми стали набагато жорсткішими, ніж були до того. Але й нині виявлені лабораторним шляхом вмісти радіонуклідів у воді, продуктах харчування, приміром, на 2—3, а то й більше порядків нижчі норми. Хоча, звичайно, це не значить, що ми не повинні думати і дбати про оздоровлення нашого життя, зокрема про забезпечення людей від радіаційного випромінювання та радіоактивних хімічних сполук...

Віт розмову
П. СЕЛЕЦЬКИЙ.

УЧИТЕЛЬ АКАДЕМІКІВ

В останні роки сторінки багатьох періодичних видань були заповнені матеріалами про академіка А. Д. Сахарова, визначного вченого та громадського діяча. Широкий громадський стало відомо, що під час роботи над створенням водневої бомби, досягнувши ту небезпеку, яку вона несла в собі для людства, він поставив перед урядом питання про обмеження випробувань зброї масового знищення. Однак ті його заклики не були почуті. Більше того, академіка вислали з Москви у Горький, ізолювавши від звичного оточення. Поруч із ім'ям А. Д. Сахарова часто трапляється й інше — академіка І. Є. Тамма. І не випадково, тому, що наш земляк був учителем аспіранта Андрія Сахарова у фізичному інституті Академії наук СРСР. Це він залучав талановитого учня як до великої науки, так і до громадського життя, виховуючи у нього патріотизм, почуття громадського обов'язку, чесності тощо. А щодо батька Андрія — Дмитра Івановича, то тут і я можу доповнити як очевидець: зустрічався з ним у Москві на засіданнях антиучителів-методистів у лабораторії фізики й методів навчання Академії педагогічних наук РРФСР. На той час (середина п'ятидесятих років) якраз вийшов його підручник із фізики; запам'яталося, що це видання зразу ж високо оцінили вчителі. Можна бути певним, що, завдяки впливу батька, Андрія Сахаров і вибрав спеціальність фізику. На відмінно закінчивши МДУ, він був призначений на військовий завод, де став автором кількох винаходів. Звідтіля Ігор Євгенович залучив його до свого відділу теоретичної фізики згаданого вище інституту, де молодий науковець залишився працювати і після закінчення аспірантури.

Наприкінці сорокових років І. Є. Тамм разом зі своїм молодим колегою (на той час уже кандидатом фізико-математичних наук) почав займатися питаннями вивчення високотемпературної плазми. Розглянувши кілька варіантів, вони зупинилися на ідеї продовження часу існування плазмового шнура за допомогою тороїдального об'єму. Так, у 1950 році Тамм із Сахаровим запропонували спосіб термоізоляції гарячої плазми в сильному магнітному полі. Згодом лауреат Державної та Нобелівської премій, визначний радянський вчений І. Є. Тамм так висловився про це відкриття: «В галузі керування термоядерних реакцій А. Д. Сахаровим не тільки було запропоновано основну ідею методу, на базі якого можна сподіватися одержати такі реакції, але й проведено широкі теоретичні дослідження властивостей високотемпературної плазми, її стійкості і таке інше. Це зумовило успіх відповідних експериментальних та технічних досліджень, які завоювали загальне світове визнання». («Литературная газета», 16 листопада 1988 року).

В даному разі наш земляк, як досить скромна людина, дещо применшив свою роль. Адже ж відомо, що характерну конфігурацію магнітного поля з обертовим перетворенням Ігор Євгенович дослідив ще у 1928 році під час його перебування в Лейдені на кошти «Лоренцфонду»; наступного року він опублікував наукове повідомлення під назвою: «До електродинаміки рухомого електрона». Також у своїй класичній монографії «Основи теорії електрики» вчений продовжив розгляд тороїдального поля. І через двадцять ро-

ків праці мали неабияке значення, стали (разом із дослідженнями його учня) основою теорії приладів, на яких можна за певний проміжок часу одержувати керувані термоядерні реакції, подібні до тих, що постійно відбуваються на нашому Сонці й зірках Всесвіту. В недалекому майбутньому «Токамаки» (скорочення від назви «тороїдальна камера з магнітним полем»), можливо, стануть надійними й безпечними заміниками атомних реакторів, які зараз експлуатуються.

Два роки тому, у грудні 1988 року, в Інституті атомної енергії імені І. В. Курчатова відбулося торжество з нагоди відкриття радянської термоядерної установи «Токамак-15». В ній застосовано чисту водневу плазму, температура якої наближається до ста мільйонів градусів. Наступний крок — побудова реактора, на якому вирішуватимуться проблеми ядерної технології та будуть відпрацьовуватися заходи екологічної безпеки термоядерних електростанцій.

Ігор Євгенович завжди піклувався про наукову зміну.

У своїй статті «Пошук талантів», надрукованій у газеті «Известия», він говорив про те, що «потрібно створити найкращі умови для зростання й розвитку талановитої молоді, з якої можуть вийти творці науки». І застерігав при цьому, що майбутній вчений має починатися із зосередженої розумової праці протягом багатьох років: «Студентів треба якомога раніше залучати до самостійних робіт, спершу хоч би й порівняно простих, котрі, однак, мають дослідницький характер», — писав він.

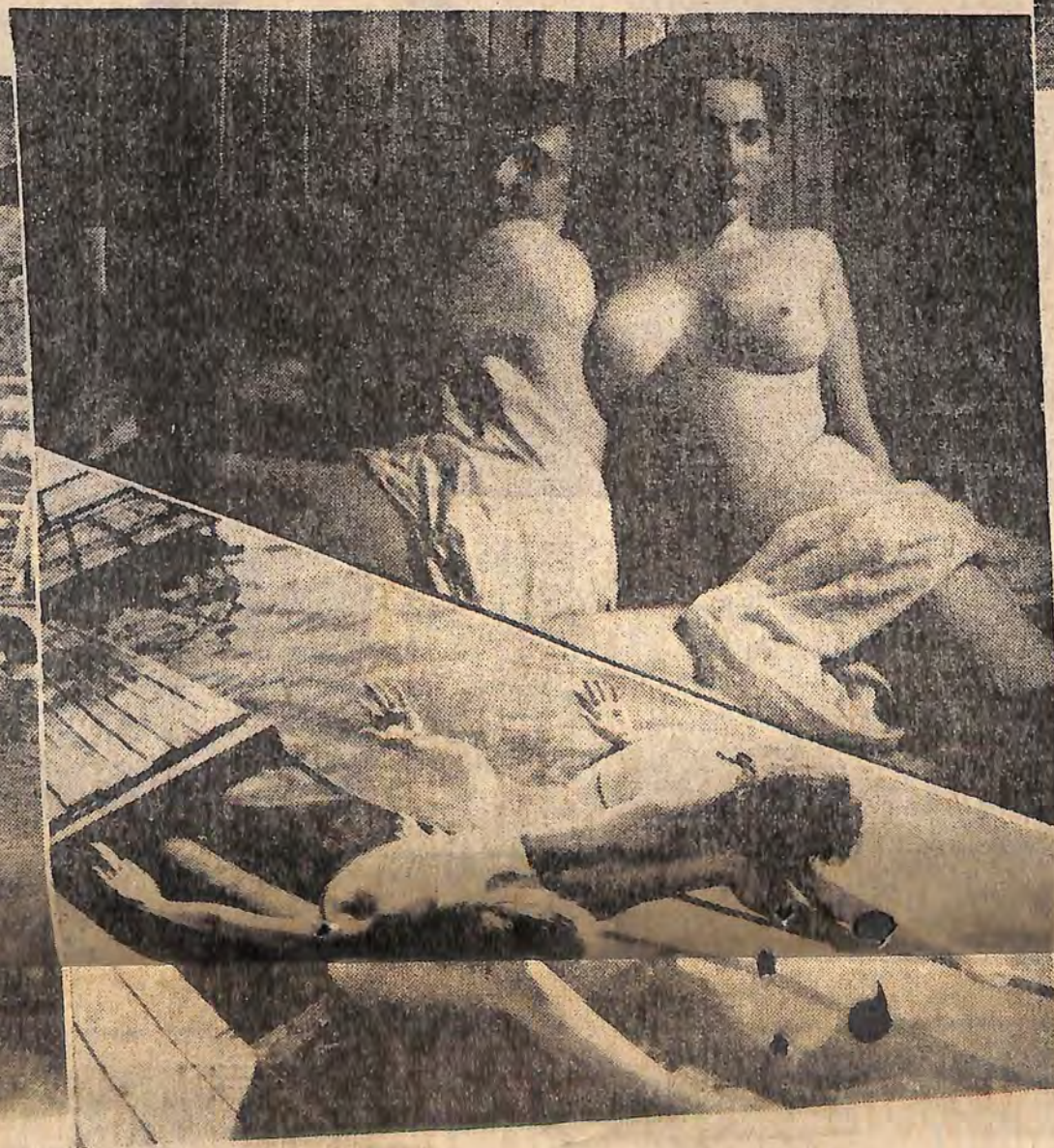
У некролозі газети «Правда» (14 квітня 1971 року) було підкреслено велику роль І. Є. Тамма як вчителя кількох поколінь радянських фізиків. Він став засновником школи фізиків-теоретиків, з якої вийшли й відомі академіки А. Д. Сахаров, В. Л. Гінзбург, М. А. Марков, М. В. Келдиш...

Ті, хто спілкувалися з нашим земляком, часто мали потім цю людину за візир. Ось як пише про це доктор фізико-математичних наук, співробітник Відділу теоретичної фізики імені І. Є. Тамма Б. М. Болотовський: «...Мова йде не тільки про наукове керівництво, а й про моральне. У питаннях поведінки він (І. Є. Тамм — С. Б.) був для своїх учнів живим прикладом. Багато із тих, хто знав його, навіть і тепер, коли вже минули роки після його смерті, в тяжких життєвих ситуаціях запитують себе, як би він поведівся в подібній ситуації». (Із книги «Воспоминания о И. Е. Тамме», М., Наука). Влітку 1955 року, коли група вчених направила в Президію ЦК КПРС колективного листа проти засилля лисенківщини, що гальмувало розвиток всієї науки, серед тих, хто підписав цього листа, був і І. Є. Тамм, так само, як ще один наш земляк — зоолог М. М. Завадівський.

Рівно чверть віку тому учень І. Є. Тамма, тоді вже академік А. Д. Сахаров, надрукував у газеті «Известия» статтю «Вчений і громадянин» про свого вчителя. Були там і такі слова: «Небагато вчених користується таким незаперечним авторитетом у найширших колах наукової інтелігенції, як Ігор Євгенович Тамм. Це не фраза з «новітнього набору», просто це відповідає дійсності».

Вінцем визнання плідної творчої діяльності нашого земляка було присудження йому Президією Академії наук СРСР у 1967 році найвищої наукової нагороди — Золотої медалі імені М. В. Ломоносова за виняткові досягнення у розробці теорії елементарних часток та інших галузях теоретичної фізики. Похований академік І. Є. Тамм на Новодевичому цвинтарі у Москві. На його могилі височить пам'ятник, виконаний талановитим скульптором Вадимом Сідуром. І дуже прикро, що на малій його батьківщині в нашому місті пам'ять вченого зі світовим ім'ям досі не увічнена. Хоча всі необхідні для цього документи підготовлено ще кілька років тому й передано у місьвиконком.

С. БОНФЕЛЬД,
голова обласної секції пам'яток науки і техніки УТОПІК, член обласного пітб'єднання.
На знімку: фото І. Є. ТАММА з автографом.

ЗВІДСИ РОЗЛИВАВСЯ ДУХ КОЗАЦТВА

1990 рік має величезне значення в історичній долі нашої Батьківщини. В цей визначний рік нашого буття виповнюються знаменні дати: 500-та річниця виникнення волелюбного Запорозького козацтва, 300 років від дня народження останнього кошового отамана Війська Запорозького Петра Калнишевського та жалобна дата — 310 років від дня смерті видатного сина українського народу, славного кошового отамана Івана Сірка.

На Нижньому Придніпров'ї, там, де нині Нікопольщина, у 1490 році виникло українське Запорозьке козацтво, яке протягом трьох віків відіграло прогресивну роль в історії українського народу та народів Європи. Тут, на берегах Дніпра, островах і в Дніпровських плавнях, у часи насильства й інквізиції середньовіччя створився єдиний на Землі осередок волі і незалежності, людської честі й гідності.

Запорозька Січ — прамати української державності, військово-політична столиця України, протягом віків вела героїчну боротьбу з турецькими султанами, кримськими ханами та іншими завойовниками.

Карл Маркс, конспектуючи монографію М. І. Костомарова «Бунт Стеньки Разіна», відзначив: «...Коли заснувалось славне Запорозжя — дух козацтва розлився по всій Україні». А в іншій праці назвав Запорозьку Січ «християнською козацькою республікою».

Відстоюючи рідну землю від навали завойовників, Запорозька Січ породила цілу плеяду видатних полководців та

ватажків козацько-селянських повстань; серед них — Костецький, Наливайко, Трясило, Сулима, Павлюк, Сагайдачний, Нечай, Богун, Кривоніс, Хмельницький, Сірко, Калнишевський...

На Нікопольщині протягом більш 200 років існували Буцько-Томаківська Січ, Стара Чортомлицька Січ, Базавлуцька Січ, Покровська Січ, Нова Запорозька Січ, Микитинська Січ, де 19 квітня 1648 року Богдан Хмельницький був обраний гетьманом України, звідки почалася визвольна війна українського народу 1648—1654 років.

Запорозькі Січі були не тільки військовими, адміністративними і господарськими центрами козацтва, вони розвивали культуру, мали церкви, школи, підтримували добрі стосунки з європейськими державами, вели міжнародну торгівлю.

Російські царі, грубо порушивши укладену з Богданом Хмельницьким Переяславську угоду про військову спілку з Росією, зруйнували Запорозьку Січ, а останній січовий отаман Калнишевський був довічно ув'язнений у Соловецькому монастирі. По революції 1917 року, в часи сталінського мороку та нищівного застою, сподівання українського народу на рівноправну спілку з РРФСР, на суверенітет України було зведено нанівець. У школах учні, а в університетах студенти були позбавлені вивчення історії українського народу, з пам'яті частунних поколінь стиралися поняття Вітчизни, заборонялися народні козацькі пісні, в робітничих та сільських клубах виживалося саме українське слово, майже всі школи на до-

стославному Запорозжжі, за винятком частини сільських шкіл, переведено на російську мову. В результаті відчуження українського народу від знання своєї історії повсюдно утвердилось нігілістичне ставлення до історичних пам'яток народу, вічна святиня острів Хортиця (м. Запоріжжя) опинився під загрозою, зникла з лиця землі Нова Січ (Микитинська, Покровська, Буцько-Томаківська). Вони злиті водою «рукотворного» Каховського водоймища, затоплено козацькі могили, кладовища. Кар'єрними розробками знищені історичні села, понівечені родючі чорноземи, осушені колись багаті рібною річки, вирубані плавні. Над краєм навис найбільший у Європі атомний монстр — Запорізька АЕС.

Товариства української мови та Рух Нікопольщини 27 січня 1990 року звернулися до Правління Товариства у Києві з проханням започаткувати щорічні святкування **Днів козацької Слави** на історичних землях Чортомлицької Січі. Правління нас підтримало і повним складом увійшло до республіканського оргкомітету по проведенню свята.

Ми звертаємося до всіх зацікавлених із проханням створити крайові (обласні) оргкомітети по проведенню свята — **Днів козацької Слави**. Просимо повідомити склад оргкомітетів за адресою: 322960, Дніпропетровська обл., м. Орджонікідзе, вул. Тихви, 12/77, Носенку Анатолію Павловичу, тел. 4-30-65, вівторок, четвер після 19.00.

Ми віримо, що молодь України повернеться до пам'яті своїх славних пращурів, відгукнеться і прийде на Низ.

Республіканський оргкомітет по проведенню свята Козацької Слави.

ЗВЕРНЕННЯ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ, ЙОГО МОЛОДІ

ПРОГРАМА СВЯТКУВАННЯ ДНІВ КОЗАЦЬКОЇ СЛАВИ

2 СЕРПНЯ — зустріч делегацій та їх розташування на узбережжі Олексіївської затоки Дніпра; 20.00 — зустріч учасників походу по Дніпру та парусної регати.

3 СЕРПНЯ — урочисте відкриття свята Днів Козацької Слави; 11.00 — 13.00 — мітинг пам'яті біля могили кошового отамана Війська Запорозького Івана Сірка; 16.00 — піший похід колонами у міста Нікополь, Орджонікідзе. Автомобільний похід до міста Марганець; 19.00 — урочисті мітинги та концерти на стадіонах та площах; 23.00 — повернення учасників походу на місце розташування.

4 СЕРПНЯ — 10.00—13.00 — відкриття та освячення пам'ятного знака на могилі Пам'яті; 15.00 — відкриття пам'ятних знаків та дошок на місцях розташування Січей. Відкриття пам'ятника Тарасові Шевченку в м. Марганець.

5 СЕРПНЯ — 10.00—15.00 — відвідини історичних місць, зустрічі з краєзнавцями, екскурсії; 18.00—20.00 — екологічний мітинг на захист історичного середовища. Місце проведення — площа біля пам'ятника Б. Хмельницькому, м. Нікополь, навпроти Запорізької АЕС; 23.00 — мітинг-клятва пам'яті козацтва. Запалення свічок на могилі Івана Сірка та на могилі Пам'яті; 24.00 — великий вогонь повернення — розважальна програма учасників святкування. Запалення Великої Ватри. Фейерверк, Салют.

6 СЕРПНЯ — від'їзд делегацій. На святі працюватиме аматорська радіостанція (на хвилях 160, 80, 40 м.).

Хіти залізного молота

Маховик рок-історії здійснив черговий оберт і залізний молот завадав чергового удару. Хеві-метал повертається на велику сцену. Попит на гітарну музику росте щодень. Тліючий інтерес до стилю хард-н-хеві розгоряється з великою швидкістю. Це засвідчив фестиваль «Монстри року», що відбувся навесні цього року у Москві.

Відкрив фестиваль «Джокер», утворений у Москві влітку 1988 року. Цей колектив завжди був сильний своїм потужним хард-роком, і просто фантастичний голос нового соліста групи Бориса Бузова став саме тією частиною ядерної сировини, якої не вистачало для ланцюгової реакції. Хлопці виконали кілька пісень з дебютного альбому «Дама пік», а також частину нового матеріалу.

Наступною на сцену вийшла «Маркіза». Хоча група появилася недавно, насправді її музиканти далеко не новачки. Ядро групи — Олена і Сергій Соколови — почали свою діяльність ще 1970 року. Але всерйоз про них заговорили тільки у 1985-му, коли була створена група «Дубль-1». Після виступу в «Рок-панорамі-86» ко-

лектив розпався. Соколови вже хотіли припинити заняття музикою. Та несподівано появились сестри Олена і Світлана Молчанови, котрі вирішили випробувати себе в стилі хеві-метал. Далі прийшла ідея створення нової групи. У кінці 1987 року після дебютного концерту група «Маркіза» стала готувати матеріал для першого альбому на фірмі «Мелодия». До

складу групи увійшли також ударник Ігор Марголін і гітарист Михайло Самосвалов (довгий час він працював у «Альфі»). 1988 року Світлана Молчанова пішла в групу «Прима-Донна», та кілька місяців тому після розпаду цього колективу, знову повернулася до своїх колег. На фестивалі «Маркіза» показала деякі старі хіти і зовсім нові пісні. Другого дня разом із «Мар-

важкий ритм, на фоні якого Дмитро Варшавський вправляється у вокалі без надмірної жорсткості. Далі був «Майстер». У незмінному складі: Андрій Большаков (гітара), Сергій Попов (гітара), Алік Грановський (бас-гітара), Ігор Молчанов (барабани), Михайло Серішев (вокал). Виступ пролетів на одному диханні, шоу «Майстра» було переповнене вибуховою

кізою» на сцені появилася Енн Блейн, вокалістка американського складу «Хелліон», і під захоплене ревіння публіки виконала дві пісні «Джудас Пріст».

Як завжди, на висоті виявився «Чорний кофе», який недавно записав новий альбом «Вольному — воля». Номери з цієї платівки, виконані групою на фестивалі, мають помітно змінену якість. Основний удар зроблений на ритмічності, що качає помірно динамічний, помірно

енергією, жорсткий над-енергійний треш прийняти на ура. Були виконані пісні з останнього альбому групи «З петлею на шиї». Та апогей настав тоді, коли прозвучала її стара композиція «Воля і розум».

Виступу «Круїзу» чекали всі. І хоча багато хто підзабув його музику (адже група майже рік провела в зарубіжних поїздках), побоювання виявилися марними. «Круїз», як і раніше, неспокійний, веселий, невтомний. Ва-

лерій Гаїна (гітара, вокал), Федір Васильєв (бас-гітара) і барабанщик Сергій Ефімов виконали старий матеріал. Прозвучало також кілька пісень із альбому «Калчер шок» («Культурний шок»), який записується в ФРН. На закінчення Ефімов продемонстрував віртуозність гри на ударних. Виконав твір, присвячений тим, хто ніколи не був у Африці, і, крім того, довів глядачам, що непогано володіє і гітарою. Виступом «Круїзу» Гаїна

не обмежився і під кінець фестивалю представив публіці свій новий проект «Гейн», який був сформований на початку цього року в такому складі: Володимир Бажин — вокал (екс «Важкий день»), Андрій Шатуновський — ударні (екс-«Кураж»), Федір Васильєв — бас-гітара, Валерій Гаїна — гітара, вокал («Круїз»). Музика «Гейна» помітно далекі від треш-металу, мелодійніша, доступніша від робіт «Круїзу» і майже вся побудована на гітарному соло. На нього накладаються зовсім не притаманні комерційній музиці фрагменти. Всі пісні звучать англійською мовою і розраховані на експорт.

Фінал фестивалю за-тьмарив усе. Відбувся цікавий джем-сейшн, в якому величезна юрма музикантів виконала знаменитий «Дим над водою». Під зав'язку невгамовний Гаїна пораджував народ виконанням гітарного варіанту радянського гімну. Третій фестиваль «Монстри року СРСР» відбувається в Ленінграді.

Дмитро ТКАЧЕНКО.

На знімках автора: Д. ВАРШАВСЬКИЙ («Чорний кофе»); «Маркіза», В. ГАІНА («Круїз»), «Майстер».

ВОСЬМА СТОРІНКА

7 ЛИПНЯ 1990 РОКУ

«МОЛОДИЙ КОМУНАР»

«Монологи на фоні обпеченого лелеки»

РЕЗОНАНС

Матеріал під такою назвою вийшов у світ 2 червня 1990 року в 22 номері «МК». У ньому йшла мова про складну екологічну ситуацію довкола унікального саду колгоспу імені Шевченка Кіровоградського району, що неподалік обласного центру. Називалися конкретні винуватці забруднення навколишнього середовища — Інгульське рудоуправління та завод «Низельгур». Минув місяць, однак відповіді від них газета не дочекалася.

Кіровоградський обласний комітет по охороні природи тільки й розглянув публікацію газети. Голова обкомітету П. С. ТЕРЕЩЕНКО, зокрема, повідомляє: «Завод «Низельгур» за рік викидає в атмосферу 176 тонн шкідливих речовин. Джерелом викидів є котельня заводу, яка працює на мазуті з високим вмістом сірки. Єдиний і вірний шлях усунення цього негативного явища — переведення котельні на

екологічно чисте паливо — природний газ. Із цього приводу керівникам підприємства обласний комітет по охороні природи надіслав письмову вимогу: вирішити це питання не пізніше 1991—1992 років».

Стосовно Інгульського рудоуправління, то слід зазначити, що, дійсно, ще 1988 року підпорядкованими йому підприємствами в Інгулі викидалося 3 мільйони 386 тисяч кубометрів недостатньо очищених вод в річку Інгул. В 1989 році їх було скинуто 706 тисяч кубометрів. Зараз вирішується питання поступового скорочення виробництва, відповідно, скоротяться до мінімуму і стони шахтних вод».

Відповідь, як відповідь. І на тому спасибі, бо марно сподіватися (принаймні сьогодні) на щось революційне в ставленні до губителів природи. Ситуація на диво парадоксальна: є винуватці, є факти злочинної діяльності проти навколишнього середовища, є міри покарання... Біда тільки, що серед перших важко знайти справжнього винуватця, факти часто залишаються тільки фактами, а міри покарання — комариними укусами. І так буде, доки природними багатствами України розпорядка-тимуться союзні відомства, доки наша республіка не здобуде реальний суверенітет політичний та економічний. А поки що «сміються з України сторонні люди», дивлячись на те, як союзні відомства нещадно грабують і спустошують народні багатства й сплачують за це мізерні штрафи з нашої ж з вами вже пограбованої кишені. Розплющимо очі! Досить бути заложниками центральних міністерств!

Пришельці вибирають «ПОГЛЯД»

У «ПОГЛЯДА» — ЮВІЛЕЙ!

Кіровоградському «ПОГЛЯДУ» — центру дозвілля молоді — «стукнув» рік. За цей час тут розгорнулася бурхлива діяльність, яка полягає в задоволенні духовних потреб молоді. Це здійснюється через такі напрями:

КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЯ

Крім своєї стаціонарної ігротeki у «ПОГЛЯДА» є філіал у Ленінському (м. Кіровоград) Будинку піонерів. Тут на базі встановлених комп'ютерів працює гурток комп'ютерної грамотності.

Отож, заходьте самі, пропонуйте друзям, дітям, знайомим тут відпочити, де найбільше на Кіровоградщині програмне забезпечення (біля 400 програм). Тут не лише розваги, а й логічні ігри, е спецпрограми: графічні, музичні, спортивні.

До речі, чим довше ви знаходитиметеся в ігротекі, тим падатиме плата за цей час!

КІНО І ВІДЕО

Універсальний кіновідеозал у «ПОГЛЯДІ» — єдиний на Кіровоград. Він

обладнаний так, що через декілька хвилин без втрати часу ви маєте змогу подивитися після кіно — відеофільм і... навпаки.

«ПОГЛЯД» може і вже практикує показ кінофільмів значно швидше, ніж вони планово надійдуть у мережу кінопрокату. Причина проста — «ПОГЛЯД» укладатиме прямі договори з кіностудіями, купуватиме фільми на вибір на кіноринках.

ВІДЕОПРОКАТ

У відеотеці «ПОГЛЯДУ» — близько 200 найрізноманітніших касет. Тут є і навчальні програми для старшокласників, учнів СПТУ, любителів літератури. Замовляють касети як громадяни особисто, так і колективно (школи, бібліотеки, СПТУ). У репертуарі — концертні програми як радянських, так і зарубіжних виконавців.

У перспективі — вже існує домовленість на оздоровчу тематику — через відеофільми всі бажаючі матимуть змогу лікуватися від алкогольних захворювань, заїкання...

ЗВУКОЗАПИС

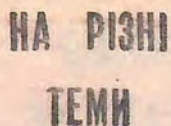
Якщо бажаєте свою колекцію поповнити новими магнітофонними записами, то прихопіть декілька чистих касет і поспішіть у «ПОГЛЯД», адже в нього є великі можливості придбання найновіших фонограм.

«ПОГЛЯД», як відомо, бачить усе. Побачив, приміром, як матеріально важко живеться школярам СШ № 11 і виділив чималеньку суму для школи. А ще він допоміг місцевому Товариству Червоного Хреста. Ще він створює хороший настрій багатьом відвідувачам...

ТОЖ ЗАХОДЬТЕ!

Кіровоград, вул. Полтавська, 71.

«ПОГЛЯД».

39 по 15 липня

понеділок

9 ЛИПНЯ

▲ ЦТ (I програма)

5.30 — 120 хвилин. 7.35 — «Ранкова пісенська». Мультифільм. 7.50 — Футбол. Чемпіонат світу. Фінал. 10.05 — Грає С. Орехов (семиструнна гітара). 10.25 — Очевидне — неймовірне. 11.30 — Час. Телевізійна служба новин. 14.30 — ТСН. Телевізійна служба новин. 14.45 — Фільм — дітям. «Пан Тау». 1 серія. «Переполох в хмарах». 15.15 — Діалог з комп'ютером. 16.00 — «Я вибираю любов...». Документальний фільм. 16.25 — Дитяча година. Я уроком французької мови. 17.30 — Час. Телевізійна служба новин. 18.00 — Ми і економіка. 18.30 — Хвилини поезії. 18.35 — Голос Азії. Про і Міжнародний телеконкурс виконавців популярної музики і пісні. 19.00 — «Виховання почуттів». Художній телефільм. 1 серія. (Франція). Прем'єра. 20.00 — Час. Телевізійна служба новин. 20.45 — Колаж. 20.50 — Актуальне інтерв'ю. 21.00 — Антиміст Москва — Брюссель. 3 частина. 21.25 — Винаходити на радість людям. Диво-піч Ігоря Маслова. 21.30 — КВН-90. 23.10 — ТСН. Телевізійна служба новин. 23.35 — «Росія молода». Телефільм. 8 серія. 0.49 — «Музична історія». Кіноконцерт. 1.30 — «Якщо зірки засвічують...». Фільм-концерт.

▲ УТ

16.00 — Новини. 16.10 — Хроніка одного журналістського дослідження. 16.40 — Позивні сердець бойових. 17.15 — «День за днем». (Кіровоград). 17.30 — Фільм-концерт «На вулиці миру». 18.00 — На сесії Верховної Ради УРСР. 19.30 — Актуальна камера. 20.00 — На сесії Верховної Ради УРСР. 20.45 — Точка зору. (Кіровоград). 21.00 — На сесії Верховної Ради УРСР.

▲ ЦТ (II програма)

7.00 — Гімнастика. 7.20 — «Я не можу не співати». Концерт-нарис. 7.55 — Фільм — дітям. «І ти побачиш небо». 9.00 — Прем'єра документального телефільму «Один серед дзеркал». 9.35 — «Клініка». Художній фільм. 10.50 — «Фридерік Шопен». Телефільм. 11.50 — Цей фантастичний світ.

12.20 — Прем'єра документального телефільму «Казки бабусі Сопомені». 12.40 — Сеанс повторного телефільму. «Життя спочатку». 16.00 — На IX Міжнародному конкурсі ім. П. Чайковського. 16.30 — Телестудії міст РРФСР. Весна. (Мурманськ). 16.55 — Природа просить допомоги. 17.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 18.00 — Колаж. 18.05 — Друзів моїх чудові риси... «Любов, квіти і успіх в руках». 18.55 — За безпеку руху. 19.00 — Вечірня казка. 19.15 — Передача пройшла в ефір... 19.40 — Телевізійний музичний абонемент. На концертах у Музеї образотворчих мистецтв ім. О. Пушкіна. Передача 1. 20.40 — Ілюзіон. «Баби рязанські». Художній фільм. 22.05 — Вертикаль. Прем'єра документального телефільму «Завіса».

вівторок

16 ЛИПНЯ

▲ ЦТ (I програма)

5.30 — 120 хвилин. 7.30 — «Життя пам'яті». Документальний фільм. 8.15 — Життя, віддане пісні. Співає О. Стрельченко. 8.55 — Мультифільми. 9.20 — Навколо світу. Альманах. 10.20 — Дитяча година. 3 уроком французької мови. 11.20 — Колаж. 11.30 — Час. Телевізійна служба новин. 14.30 — ТСН. Телевізійна служба новин. 14.45 — Фільм — дітям. «Пан Тау». 3 серія. «Ніч у заповіднику». 4 серія. «Пан Тау і чарівниця». 15.45 — Музична скарбниця. Симфонії В.А. Моцарта. 16.25 — Дитяча година. 3 уроком англійської мови. 17.30 — Час. Телевізійна служба новин. 18.00 — Замість путівника, або Що ми знаємо про Сеул? 18.15 — Політичні діалоги. 19.00 — «Виховання почуттів». Художній телефільм. 2 серія. Прем'єра. 20.00 — Час. Телевізійна служба новин. 20.45 — Танго в аргентинських ритмах. 21.30 — «Слово». Літературно-художня програма. 23.30 — ТСН. Телевізійна служба новин. 23.55 — «Росія молода». Телефільм. 9 серія. 1.19 — Спортивна програма. 1.49 — «Вітражних справ майстер». Фільм-концерт.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Художній фільм із субтитрами. «Портрет дружини художника». 10.45 — «Доброго вам здоров'я». Госпрозрахунковий наркологічний центр у Кіровограді. (Кіровоград на Республіканське телебачення). 11.15 — Все про міно. 12.35 — Концерт органної музики. 16.00 — Новини. 16.10 — Для дітей. «Веселка». 16.40 — Говоримо українською. 17.00 — Закон і ми. (Кіровоград). 18.00 — На сесії Верховної Ради УРСР. 19.30 — Актуальна камера. 20.00 — На сесії Верховної Ради УРСР. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — На сесії Верховної Ради УРСР.

▲ ЦТ (II програма)

7.00 — Гімнастика. 7.20 — «Канікули Кроша». Художній телефільм. 2 серія. 8.25 — Джерела. 9.00 — Прем'єра документального телефільму «Справа Сокоделова». 9.20 — «Важкі роки». Художній телефільм. Із циклу «Телефон поліції 110». 1 серія. 11.20 — А. Алексін. «Підемо в кіно!». Фільм-вистава Московського те-

«Сибір на екрані». 11.15 — Цікаві звірі. 12.00 — Московський курс дитячої пісні. 12.45 — Сеанс повторного телефільму. 15.55 — 3 наших фондів. Г. Малер. Симфонія № 6. 17.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 18.00 — Ритмічна гімнастика. 18.30 — «Відродження». «Де мій дім». Про проблеми сімейних дитячих будинків. 19.00 — Вечірня казка. 19.15 — Колаж. 19.20 — Я родом з 37-го... 19.55 — На IX Міжнародному конкурсі ім. П. Чайковського. 20.40 — «Важкі роки». Художній телефільм. Із циклу «Телефон поліції 110». 1 серія. Прем'єра. 22.20 — «Квітон у перший ряд». Музичний гороскоп.

середа

11 ЛИПНЯ

▲ ЦТ (I програма)

5.30 — 120 хвилин. 7.35 — «Слово». Літературно-художня програма. 9.35 — Здрастуй, музики! 10.35 — Прем'єра документального телефільму «Балада про ту, що біжить по хвилях». 10.55 — Співає В. Золотухін. 11.30 — Час. Телевізійна служба новин. 14.30 — ТСН. Телевізійна служба новин. 14.45 — Фільм — дітям. «Пан Тау». 3 серія. «Ніч у заповіднику». 4 серія. «Пан Тау і чарівниця». 15.45 — Музична скарбниця. Симфонії В.А. Моцарта. 16.25 — Дитяча година. 3 уроком англійської мови. 17.30 — Час. Телевізійна служба новин. 18.00 — Грає М. Латинський (скрипка). 18.30 — Зустріч після зустрічі. 19.00 — «Виховання почуттів». Художній телефільм. 3 серія. Прем'єра. 20.00 — Час. Телевізійна служба новин. 20.45 — Колаж. 20.50 — Актуальне інтерв'ю. 21.00 — Пісня-90. 22.00 — Герой і жертва архітектурного театру. Про архітектора В. Баженова. 23.30 — ТСН. Телевізійна служба новин. 23.55 — «Червоне і чорне». Телефільм. 1 серія. 1.00 — «Навколо сміху». Вечір гумору в концертній студії Останкіно. 2.30 — Білі. Розважальна програма.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Село і люди. 9.50 — Вінницький політехнічний запрошує. 10.10 — Художній фільм «Нара божя». 16.00 — Новини. 16.10 — Танцює ансамбль «Пролісок». (Кіровоград на Республіканське телебачення). 17.10 — Реклама. 17.15 — Шляхом оновлення. Агрофірма імені Посмітнього. «Перший досвід». 17.45 — «День за днем». (Кіровоград). 18.00 — На сесії Верховної Ради УРСР. 19.30 — Актуальна камера. 20.00 — На сесії Верховної Ради УРСР. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — На сесії Верховної Ради УРСР.

▲ ЦТ (II програма)

7.00 — Гімнастика. 7.20 — «Канікули Кроша». Художній телефільм. 2 серія. 8.25 — Джерела. 9.00 — Прем'єра документального телефільму «Справа Сокоделова». 9.20 — «Важкі роки». Художній телефільм. Із циклу «Телефон поліції 110». 1 серія. 11.20 — А. Алексін. «Підемо в кіно!». Фільм-вистава Московського те-

атру юного глядача. 12.25 — Вас запрошує Зразково-показовий оркестр Комендатури Московського Кремля. 13.05 — Сеанс повторного телефільму «Ігор Савович». 1 серія. 16.00 — «Відродження». Про долю підмосковного міста Чехова. 16.40 — Програма Татарського телебачення. 17.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 18.00 — Футбол. Чемпіонат СРСР. ЦСКА — «Чорноморець». У перерві — Вечірня казка. 19.55 — Колаж. 20.00 — Запрошує Свердловський оперний. 20.40 — «Важкі роки». Художній телефільм. Із циклу «Телефон поліції 110». Прем'єра. 2 серія. 22.05 — Грає ансамбль «Гобой».

четвер

12 ЛИПНЯ

▲ ЦТ (I програма)

5.30 — 120 хвилин. 7.35 — Герой і жертва архітектурного театру. Про архітектора В. Баженова. 9.05 — Мультифільми. 9.30 — Хореографічні композиції Н. Голізовського. 10.20 — Дитяча година. 3 уроком англійської мови. 11.20 — Колаж. 11.30 — Час. Телевізійна служба новин. 14.30 — ТСН. Телевізійна служба новин. 14.45 — Фільм — дітям. «Пан Тау». 5 серія. «Пан Тау у піонерському таборі». 6 серія. «Який же з них справжній?». 15.45 — Збережи і передай. 16.30 — «Комаров». Мультифільм. 16.40 — «До шістнадцяти і старші». 17.30 — Час. Телевізійна служба новин. 18.00 — Прогрес. Інформація. Реклама. 18.30 — Прем'єра документального телефільму «Стенка до Біловоддя». 19.00 — «Виховання почуттів». Художній телефільм. 4 серія. Прем'єра. 20.00 — Час. Телевізійна служба новин. 20.45 — Актуальне інтерв'ю. 20.55 — Це ви можете... 22.05 — Співає Валентина Пономарьова. 23.15 — ТСН. Телевізійна служба новин. 23.40 — «Червоне і чорне». Телефільм. 2 серія. 0.45 — «Близький Дрезден». 1.50 — Пісні Ю. Візбора.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Грані пізнання. 9.50 — П. Чайковський. Концерт для скрипки з оркестром. 10.30 — Художній фільм «Самостійно надається гуртожиток». 11.55 — На пісенному просторі. 16.00 — Новини. 16.10 — Для дітей. «Веселка». 16.40 — «У неділю вранці». (Повтор від 11 березня 1990 року). (Кіровоград). 17.40 — Віночок українських пісень. 18.00 — На сесії Верховної Ради УРСР. 19.30 — Актуальна камера. 20.45 — На добраніч, діти! 21.05 — На сесії Верховної Ради УРСР.

▲ ЦТ (II програма)

7.00 — Гімнастика. 7.20 — «Канікули Кроша». Художній телефільм. 3 серія. 8.30 — Концерт російського народного оркестру «Боян». 9.15 — Ритмічна гімнастика. 9.45 — «Важкі роки». Художній телефільм. Із циклу «Телефон поліції 110». 2 серія. 11.10 — «...У мене всі діти гарні». Документальний фільм. 11.20 — «Ми ведемо з собою kota». Художній телефільм

для дітей. 12.30 — Камінь, нолі співає. 12.50 — Сеанс повторного телефільму. «Ігор Савович». 2 серія. 16.00 — Білий олень. 16.25 — Телестудії міст РРФСР. (Лонінград). 16.55 — Ритмічна гімнастика. 17.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 18.00 — Футбол. Чемпіонат СРСР. «Спартак» — «Торпедо». У перерві — 18.45 — Вечірня казка. 19.50 — Колаж. 19.55 — Доброго вам здоров'я, лікарю Сарчук. 20.40 — «Єрма». Художній фільм. Прем'єра. 22.05 — Наша спадщина. Земля псковська.

п'ятниця

13 ЛИПНЯ

▲ ЦТ (I програма)

5.30 — 120 хвилин. 7.35 — Танго в аргентинських ритмах. 8.20 — Прем'єра документального телефільму «Любов і гнів Чорногорії». 8.30 — «...До шістнадцяти і старші». 9.15 — Це ви можете. 10.25 — Пори року. Липень. 11.30 — Час. Телевізійна служба новин. 14.30 — ТСН. Телевізійна служба новин. 14.45 — Фільм — дітям. «Пан Тау». 7 серія. «З застрашного дня я не чаклюю». 15.15 — Прем'єра документального телефільму «Прогноз на завтра». 15.35 — Образ. Літературна передача для старшокласників. 16.15 — «Віслючок». Мультифільм. 16.25 — Живи, Земле! 17.30 — Час. Телевізійна служба новин. 18.00 — Мультифільм. 18.10 — Конкурс авторської пісні ім. А. Митронова. 19.00 — «Виховання почуттів». Художній телефільм. 5 серія. Прем'єра. 20.00 — Час. Телевізійна служба новин. 20.45 — Колаж. 20.50 — Це було... 21.10 — Прем'єра документального телефільму «Гравіти». 22.00 — Веселі хлоп'ята. «Я та інші». «Я». У перерві — 0.10 — ТСН. Телевізійна служба новин. 1.00 — «Червоне і чорне». Телефільм. 3 серія. 2.05 — Аншлаги, аншлаги! 3.15 — «І знову оперета». Фільм-концерт.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Народні таланти. Концерт. 9.55 — Чемпіонат СРСР з футболу. «Динамо» (Київ) — «Динамо» (Мінськ). 2-й тайм. 10.35 — Скрипка Ацуко. 16.00 — Новини. 16.10 — «У колі друзів». (Кіровоград). 17.40 — «День за днем». (Кіровоград). 18.00 — На сесії Верховної Ради УРСР. 19.30 — Актуальна камера. 20.00 — На сесії Верховної Ради УРСР. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — На сесії Верховної Ради УРСР.

▲ ЦТ (II програма)

7.00 — Гімнастика. 7.15 — «Канікули Кроша». Художній телефільм. 4 серія. 8.25 — Концерт фольклорного ансамблю «Лейка-річка». 8.50 — Шлях через шість річок. Документальний телефільм. 9.15 — Підніжники-90. 9.45 — «Єрма». Художній фільм. 11.10 — Ф. Аміров. Симфонія «Пам'яті Нізами». 11.40 — Прем'єра документального телефільму «Як було обито Дениска...». 12.15 — «Кармен». Сторінки партитури. Телефільм. 13.15 — Сеанс повторного телефільму. «Ігор Савович». 3 серія. 16.00 — Програма Таджикиської студії телебачення. 16.30 — Міст. 17.30 — Час. Телевізійна служба

новин (з сурдоперекладом). 18.00 — Світ, в якому ми живемо. Фільм-режисера М. Соосаара. Документальний телефільм «Жінка з острова Кінузу». 19.00 — Вечірня казка. 19.15 — Колаж. 19.20 — НЛО: неоголошений візит. 20.10 — Маленький концерт. 20.25 — Спорт для всіх. 20.40 — Під знаком «Пі». Частина 1, 2 і 3.

субота

14 ЛИПНЯ

▲ ЦТ (I програма)

5.30 — 120 хвилин. 7.30 — Наш сад. 8.00 — Людина. Земля. Всесвіт. 9.00 — Партнер. Комерційний вісник. 9.30 — У світі тварин. 10.30 — Сімейний екран. Художній телефільм. «Старший син». 1 і 2 серії. 13.00 — Зустріч в Концертній студії Останкіно з заслуженим тренером СРСР А. Гомельським. 13.55 — «Крадене сонце». Мультифільм. 14.05 — Політичні діалоги. 14.35 — Фільми режисера М. Губенка. «Я життя, і слюзи, і любов». 16.15 — Міжнародна панорама. 17.00 — Вечір телекомпанії «Канал Плюс». (Франція) на Радянському телебаченні. 20.00 — Час. Телевізійна служба новин. 20.45 — Продовження вчора телекомпанії «Канал Плюс» (Франція) на Радянському телебаченні. 23.15 — ТСН. Телевізійна служба новин. 23.40 — «Червоне і чорне». Телефільм. 5 серія. 0.48 — «Пісня, мрія і хохання». Музична передача. 2.22 — «Танго, танго, танго». Телефільм-концерт.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — «На хвилі дружби». Естрадний концерт Вірменії. 11.15 — Концерт духової музики. 12.00 — Художня панорама. Анварелі П. Болотіна. 12.30 — Реклама. 12.35 — «Доброго вам здоров'я». СНІД і його профілактика. 13.05 — Художній фільм «Талісман». 14.35 — Новини. 14.45 — Прем'єра документального фільму «Любіть...». 15.45 — «Театр і час». 17.00 — Суботні зустрічі. Україна у дзеркалі історії. 18.30 — Відеомли. Музична розважальна програма. 19.30 — Актуальна камера. 20.00 — Вас запрошує Валерій Леонтьєв. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — Художній фільм «Рецепт її молодості». 22.25 — Вечірній вісник. 23.05 — «Музичний монітор». Серенада нічного міста.

▲ ЦТ (II програма)

7.00 — Гімнастика. 7.15 — «Освідчення в іхчанні». Художній фільм з субтитрами. Частина. 1. 8.25 — Кінопубліцистика союзних республік. Прем'єра документального телефільму «Обличчя до себе». 8.45 — «Хто сказав «мяу?». Мультифільм. 8.55 — Колаж. 9.00 — Педагогіка для всіх. 10.00 — Відеоканал «Спіддружність». 13.30 — Відеоканал «Радянська Росія». 16.00 — Прогрес. Інформація. Реклама. 16.30 — «В пошуках втраченого». «Березиль-90». Про Міжреспубліканський фестиваль театрів України і Молдавії. 18.00 — Волейбол. Першість світової ліги. Чоловіки. Півфінал. 19.00 — Вечірня казка. 19.15 — Телестудії міст РРФСР. (Ростов-на-Дону). 19.45 — Документальний телефільм. «У тайгу на неділю». 20.00 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 20.45 — Прес-клуб. 22.45 — Нічний се-

анс. «Шалений день інженера Баркасова». Художній телефільм. 1 і 2 серії.

неділя

15 ЛИПНЯ

▲ ЦТ (I програма)

7.00 — Спорт для всіх. 7.15 — Ритмічна гімнастика. 7.45 — Тираж «Спортлото». 8.00 — 3 ранку раненько. 9.00 — На службі Вітчизни. 10.00 — Ранкова розважальна програма. 10.30 — Клуб мандрівників. 11.30 — Здоров'я. 12.15 — Музичний кіоск. 12.45 — Мультифільми за казками Д. Біссота. «Діа-чінна і дракон». «Малинове варення». «Забутий день народження». 13.15 — Образ. Літературна передача для старшокласників. 14.30 — Сільська година. Панорама. 15.45 — У світі казок і пригод. «Царівна і річка». Художній телефільм. Прем'єра. 17.20 — Хвилини поезії. 17.30 — «Хочу зробити зізнання». Художній телефільм. 1 і 2 серії. Прем'єра. 20.00 — Час. Телевізійна служба новин. 20.40 — Думки про вічне. Недільна моральна проповідь. 20.55 — Антиміст Москва — Брюссель. 4 частина. 21.35 — Міжнародний телефестиваль «Сходина до Парнасу». 23.40 — «Червоне і чорне». Телефільм. 5 серія. 0.48 — «Пісня, мрія і хохання». Музична передача. 2.22 — «Танго, танго, танго». Телефільм-концерт.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — «У неділю вранці». Інформаційно-музична програма. 10.20 — Ритмічна гімнастика. 10.50 — Пісні радянських композиторів. 11.10 — Для дітей. «Канал «Д»». 12.40 — «Спадщина». Пам'ятки історії та культури міста Володимир Волинського. 13.30 — Новини. 13.40 — Телефільм «У полоні юності своєї». 14.10 — «Ви нам писали». Музична передача за листами глядачів. 14.55 — У країні мульти-ляндії. 16.00 — Служба солдатська. 17.00 — Телеспортарен. 17.30 — Село і люди. 18.00 — Співає Дмитро Хворостовський. 18.40 — Реклама. 18.45 — Молодіжна студія «Гарт». Частина 1. 19.30 — Актуальна камера. 20.00 — Молодіжна студія «Гарт». Частина 2. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — Прем'єра художнього телефільму «Провінціалки». 22.30 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

7.00 — На зарядку, ставай! 7.20 — «Освідчення в іхчанні». Художній фільм з субтитрами. Частина 2. 8.20 — Документальний телефільм із циклу «Земля тривоги нашої». «Гіркота...». 8.40 — 3 частини наших прабабусь. 9.00 — До дня металурга. Документальний фільм. 9.25 — Телепрограма «Сім'я». 10.25 — Колаж. 10.30 — Чемпіонат США з баскетболу серед професіоналів НБА. 12.30 — Волейбол. Першість світової ліги. Чоловіки. Фінал. 13.30 — Відеоканал «Радянська Росія». 16.00 — Планета. Міжнародна програма. 17.00 — Студія «ТФ». 19.00 — Вечірня казка. 19.15 — Студія «ТФ». 20.00 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 20.40 — Студія «ТФ». «Наша дача». Художній телефільм. Прем'єра.

КУПАЛЬСЬКІ ЗАБАВИ

БЕЖА

Восьмеро хлопців стають в коло, міцно беруться за плечі. На них, на «другий поверх» вилізай 4 хлопців, на «третій» — 2, які тримають на руках дівчину. Обходять навколо вогнища 3 рази. Дівчина агорі обливає водою людей.

РАК

Четверо хлопців стають на протилежних боках вогнища попарно, спиною один до другого, переплітаючи в лі-

тях руки. За сигналом біжать навколо вогнища в одному напрямку, доганяючи одна пара другу. Переможці не сунуть переможців на спині три рази навколо вогнища бігцем.

КОТИК ЛОВИТЬ СВОГО ХВОСТА

Голова (перший в ряду) хлопець) ловить останню в ряду дівчину (яка може бути не крайньою, а другою-четвертою з кінця, якщо після неї хлопці) і цілує її

або вимагає інший «викуп». Після того дівчина стає після голови, а хлопець — у кінець. Зупинятися не можна, хлоп'ячий «хвіст» захищає собою крайню дівчину. Якщо багато хлопців у «хвості» — від крайньої дівчини утворюється два «хвосты».

ВІНОК

Хлопці беруться за руки в лікті, стоять у коло (варіант: один навколо обличчям, другий — досередині), дів-

чата сідають їм на руки (варіант: дівчина сідає з якого хоче боку, але тримається за шию лише одного хлопця). Бігають навколо вогнища.

ЧОРТ І ПАПОРОТЬ

Чорт рукою «заморожує» дівчат і хлопців. Хлопець чи дівчина, тримаючи в руці «гілку папороті», мають право «розморозити» поцілунком товариша (тільки один раз). Потім гілка передається тому товаришеві, і він знову поці-

лунком «розморозує» іншого. Чорт постійно заважає тому, хто тримає папороть. Хлопці «розморозують» діачат, а дівчата — хлопців.

вив дівчину — вимагає «викуп», зловив хлопця — дає ляпас і віддає пійманому тшанину. Пійманий — новий «Іван».

РОБИ, ЯК Я

ПЕРЕТЯГУВАННЯ ЖЕРДИНИ

Дівчата й хлопці діляться на дві команди і починають перетягування. Варіанти: тягнуть в ряд, один за одним; тягнуть купою; за коротку палицю тримаються лише два гравці, решта тягнуть один одного. Хто виграв — «пани», хто програв — «раби». Переможці оточують «рабину» колом. Випускають за «викуп». Дівчата можуть вириватися. «Раби»-хлопці стоять навкeraчки в ряд, боком один до одного. По них проходять «панночки», яких проводять за руки «пани».

Ведучий показує якийсь рух. На рахунок (1, 2, 3, 4, 5...) всі хлопці повинні повторити цей рух. Хто не естиг — тому: а) на одній нозі проскочити навколо вогню; б) стати на голову; в) навкeraчки оббігти вогонь; г) обнести дівчину навколо вогню; д) дістати пальцями ніг вухи; е) поцілувати дівчину; є) зобразити мавпу, козла, муху, коника-стрибунця...

ЗОЛОТА РИБКА

Двоє із закритими очима і шнурком (ремнем) довжиною до двох метрів ловлять «золоту рибу». Спійманий викинує три бажання.

СІПКА

Хлопці колом стискають дівчат. Випускають по одній, котра поцілує.

КАМАСУТРА

ТА ІНШІ ПРАВИЛА КОХАННЯ, ЗІБРАНІ П. Е. ЛАМЕРЕСОМ, КОЛИШНІМ ГОЛОВНИМ ІНЖЕНЕРОМ ФРАНЦУЗЬКИХ КОЛОНІЙ В ІНДІЇ

Немає сумніву — в Індії існували ще древніші текстів трактатів про любов, однак санскритський текст мудреця Малланаті Ватсьяяні вважається найдревнішим серед тих, що дожили до наших днів. Скільки років «Камасутрі»? Думки фахівців допускають розбіжності досить дивні — від I століття до нашої ери до I—V століття нашої ери. Річ у тім, що санскрит на час написання Ватсьяяною трактату вже був мовою літургійною. Так чи інакше мудрець створив річ видатну, швидко уникнувши небезпек, що її завше несе в собі тема духовної любові. Мистецтво кохати, психологія сексу, куртизанки та їхні клієнти, більш чи менш складні сексуальні позиції — все це подано з клінічною безсторонністю і точністю, гідною науковця. Одночасно з цим, «Камасутра» є суспільно-побутовим документом своєї епохи, епохи достатку, розквіту мист, з постатями прекрасних жінок, котрі відбивалися в полірованих мурах, коли королі тримали численні гареми,

а їхні підлеглі охоче сягали по Арту і Наму, (багатство і любов), ніж по Дхарму (релігійні постулати). Саме з такою річчю зустрівся французький інженер Поль Ожен Ламерес, перебуваючи в Індії у XIX столітті. Трактат, судячи з усього, насправді зацікавив Ламереса, що він, переклавши його французькою мовою, надіслав солідним коментарем (довгим, зрештою, за сам текст «Камасутри»). Неважко припустити, що інженера насамперед цікавило порівняння індійської філософії, моралі і побуту з нормами, прийнятими в культурних колах Європи. Характерно, що з тих порівнянь переможницею виходила думка і практика індусів, що побічно засвідчує схильність перекладача перед індією та її культурою. Француз щедро цитував римських поетів, коментуючи «Камасутру», — особливо «Мистецтво кохати» Овідія. Додати до окремих розділів (мовою Ламереса — апендикси) містили, крім усього, думки сучасних авторів теологів, юристів і лікарів — переважно французьких. Фахівці твердять також, що текст Ламереса найточніший порівняно з близькими джерелами — англійським та чеським. Як і автор перекладу, ми певні, що «Камасутра» наблизить екзотичну для нас мораль Індії, де еротизм настільки міцно пов'язаний з культурою, літературою та релігією, що є невід'ємною складовою святих книг і навіть релігійних догматів.

ВСТУП

Розділ I. Звернення.

Спершу Вершитель творіння дав чоловікам і жінкам правила поведінки в житті, що містилися у ста тисячах розділів, коли мова про:

Дхарму, тобто, релігійні обов'язки;

Арту, тобто, багатство;

Наму, тобто, любов.

Не підраєне хворобами життя людини триває близько ста років.

Його слід ділити між Дхармою, Артою і Намою так, аби вони не порушували своїх прав. Дитинство має бути віддане науці, молодість і зрілість — Арті і Намі, вік похилий — Дхармі, а гарантис людині остаточне вивільнення, себто, кінець мандрам.

Дхарма є здійсненням певних актів, приміром, принесенням жертв, які не здійснюються через свою марність на цьому світі, як і утримування від інших дій — сканжін, споживання м'яса, яке реалізується через підтвердження їх позитивних наслідків.

Арта схиляється до Індустрії, землеробства, торгівлі та суспільних взаємин (і сімейних); а від чиновників і купців слід учитися економіці. Кама являє собою приємність, що її досягають за допомогою п'яти почуттів; їй можна вивчитися за допомогою «Камасутри» і досвіду.

Коли Дхарма, Арта і Кама суперничають між собою, Дхарма переважно горює над Артою, а Арта — над Камою. Але король віддає перевагу Арті, позаяк вона запевняє засоби для проживання. Чимало прихильників і в школи, котра рекомендує турбуватися саме про Арту, бо перш за все слід задовольняти власні матеріальні потреби.

На ділі всі класи, які живуть з праці, і всі особи, котрі розбагатіли, згодні з цією школою.

(Далі буде).

м. Кіровоград, вул. Потапівська, 71.

НЕДІЛЯ, 8 ЛИПНЯ

10.00 Мультфільми Діснея. США.

11.30 «Говард-качка», США. Фантастика.

13.30 «Цар Соломон і цариця Савська», США. У головній ролі Джинс Лобриджіда.

15.30 «Назад у майбутнє», США.

17.30 «Кулак Б. Лі».

19.30 «Життєва сила», США. Фантастика.

21.30 «Бовдурі», США. Комедія.

ПОНЕДІЛОК, 9 ЛИПНЯ

10.00 Мультфільми Діснея.

11.30 «Геркулес у Нью-Йорку», США.

В головній ролі Шварценеггер.

13.30, 17.30 «Покровитель», США. У головній ролі Д. Чен.

15.30 «Околиця міста», США.

19.30 «Якщо настане завтра», США.

1 серія.

21.30 «Живи і помирай», США. Фільм із серіалу про супергеронта Джеймса Бонда, агента 007.

ВІТРОК, 10 ЛИПНЯ

10.00 Мультфільми Діснея.

11.30 «Легенда», США. Казка.

13.30, 17.30 «Дочка майстра кунг-фу», Китай.

15.30 «Дама з характером», США.

19.30 «Коли настане завтра», 2 серія.

21.30 «Алмази залишаються назавжди», (Агент 007).

СЕРЕДА, 11 ЛИПНЯ

10.00 Мультфільми Діснея.

11.30 «Людина — летюча миша», США.

В головній ролі Д. Ніколсон.

13.30, 17.30 «Американський нізя», США.

1 серія.

15.30 «Рік і біжи», США.

19.30 «Якщо настане завтра», 3 серія.

21.30 «Восьминіжка», США. (Агент 007).

ЧЕТВЕР, 12 ЛИПНЯ

10.00 Мультфільми Діснея.

11.30 «Лазерна гармата», США.

13.30, 17.30 «Американський нізя», США.

2 частини.

15.30 «Коли не врятує сховаще», США.

19.30 «Якщо настане завтра», 4 серія.

21.30 «Ніколи не зарікайся», США. (Агент 007).

П'ЯТНИЦЯ, 13 ЛИПНЯ

10.00 Мультфільми Діснея.

11.30 «Зоряні війни», США. 1 серія.

13.30, 17.30 «Сила помсти», США.

15.30 «Борці за свободу», США.

19.30 «Ескалібур», США.

21.30 «Вид на вбивство», США. (Агент 007).

СУБОТА, 14 ЛИПНЯ

10.00 Мультфільми Діснея.

11.30 «Зоряні війни», США. 2 серія.

13.30, 17.30 «Школа злодійства», Італія. 1 серія.

15.30 «Помста нізя», Японія.

19.30 «Тасмійська особа Борна», США.

1 серія.

21.30 «Третього життя не буде», США. (Агент 007).

НЕДІЛЯ, 15 ЛИПНЯ

10.00 Мультфільми Діснея.

11.30 «Зоряні війни», США. 3 серія.

13.30, 17.30 «Школа злодійства», Італія. 2 серія.

15.30 «Новий спортсмен», США. В головній ролі Шо Коугі.

19.30 «Тасмійська особа Борна», США.

2 серія.

21.30 «Ліцензія на вбивство», США. (Агент 007).

Коллектив редакції газети «Молодий комуніар» висловлює глибоке співчуття друкарці Лідії Аллі Іванівні з приводу смерті її чоловіка, колишнього працівника редакції.

Валентина Андріївна.

«Молодой комуніар» — орган Кіровоградського обласного комітету ЛКСМУ (МДС).

На українському явине.

НАША АДРЕСА:

316050, МПС,
м. Кіровоград,
вул. Луначарського, 36.

Телефони: редактора — 2-54-26; відповідального секретаря — 2-27-65; секторів: комуністичного, військово-патріотичного виховання — 4-66-79; культури, моралі та студентської молоді — 2-29-92; комсомольського життя та економіки — 2-04-64; 4-64-21; спорту — 4-64-21; учнівської молоді — 2-59-82; соціальних проблем — 4-66-79; фотолабораторії — 4-94-94; оголошень — 4-28-96; коректорської — 3-61-83.

В. о. редактора

І. КУЦЕНКО.

Друкарня імені Г. М. Дмитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обкому Компартії України, м. Кіровоград, вул. Гліни, 2.

БН 03073.

Газета виходить щосуботи.

Зам. № 332.

Індекс 61103. Тираж 36 000.